

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фінансів

До 180-річчя університету
та 70-річчя економічного факультету

МАТЕРІАЛИ

XI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ»

Рекомендовано до друку та для розміщення
на веб-сайті економічного факультету
Вченою радою економічного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(Протокол № 2 від «14» жовтня 2014 року)

Світові тенденції та перспективи розвитку фінансової системи України: зб. матер. наук.-практ. конференції, 30-31 жовтня 2014 р./ Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ, 2014. – 285 с.

Редакційна колегія: В.Д. Базилевич, д.е.н., проф., чл.-кор. НАН України; І.О. Лютий, д.е.н., проф.; З.С. Варналій, д.е.н., проф.; А.І. Ігнатюк, д.е.н., проф.; С.В. Науменкова, д.е.н., проф.; Р.В. Пікус, к.е.н., проф.; С.Я. Боринець, к.е.н., проф.; Т.В. Грищенко, к.е.н., доц.; Л.М. Демиденко, к.е.н., доц.; В.В. Зайчикова, к.е.н., доц.; О.О. Солодка, к.е.н., доц.; Ю.В. Петленко, к.е.н., доц.; Р.В. Рак, к.е.н., доц.; О.Д. Рожко, к.е.н., доц.; М.В. Романюк, к.е.н., доц.; Ю.Л. Наконечна, к.е.н., доц.; О.В.Чеберяко, д.і.н., доц.

Збірник містить матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції «Світові тенденції та перспективи розвитку фінансової системи України», що відбулася 30-31 жовтня 2014 року на базі кафедри фінансів Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Основними напрямками роботи науково-практичної конференції були: фінансова політика та функціонування фінансової системи України, фіскально-бюджетний механізм в забезпеченні соціально-економічного розвитку України, корпоративні фінанси та конкурентоспроможність національної економіки, світові тенденції та розвиток національного фінансово-кредитного ринку в умовах глобалізації, криза та соціально-політична ситуація в Україні. Особлива увага приділена вивченню питань удосконалення фінансової системи в цілому та підвищення ефективності функціонування окремих її компонентів. Слід зауважити, що складні економічні процеси висвітлені через призму наслідків глобальної фінансової кризи та дестабілізації суспільно-політичної обстановки в Україні.

Видання розраховано на представників наукової спільноти, викладачів, фахівців у галузі фінансів, працівників органів державного управління, студентів вищих навчальних закладів.

**Тези розміщуються в авторській редакції.
За точність викладеного матеріалу відповідальність покладена на авторів.**

ЗМІСТ

Алексєєнко Людмила Михайлівна Партика Павло Миколайович <i>Сценарії фінансово-кредитних заходів симулювання економіки в умовах кризових явищ.....</i>	10
Варналій Захарій Степанович <i>Державна політика детінізації економіки України.....</i>	14
Гаврилюк Олег Вікторович <i>Міжнародні санкції та їх наслідки для глобальних і національних фінансово-економічних систем.....</i>	19
Гордей Оксана Дмитрівна <i>Механізм фінансового забезпечення підвищення рівня життя населення.....</i>	23
Зянько Віталій Володимирович <i>Суперечності розвитку інноваційного підприємництва в Україні та його фінансове забезпечення.....</i>	27
Крупка Михайло Іванович Полинюк Наталія Ігорівна <i>Особливості оподаткування доходів громадян в Україні.....</i>	31
Кулиєв Руфат Атакиши оглы <i>Государственный внешний долг Азербайджана: проблемы и перспективы.....</i>	34
Луніна Інна Олександрівна <i>Бюджетна децентралізація як фактор забезпечення соціально-економічного розвитку регіонів України.....</i>	38
Нікіфоров Петро Опанасович <i>Фінансова наука і фінансова політика: концептуальний характер фінансових теорій.....</i>	42
Onishchenko, Volodimir <i>The problem of forming liquidity of Ukrainian commercial banks in modern conditions.....</i>	45
Савич Василь Іванович Савич Олег Васильович <i>Формування портфелю акцій з урахуванням несистематичного ризику.....</i>	47

СУПЕРЕЧНОСТІ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ ТА ЙОГО ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Інноваційне підприємництво функціонує у досить специфічних умовах. Інновації, з одного боку, викликають певні позитивні економічні зрушення, сприяють розширеному відтворенню промислового капіталу на якісно новій технологічній основі, обіцяють надприбутковість інвестицій у разі вдалого комерційного впровадження інноваційного проекту, але з іншого – порушують стійкість економічної системи, руйнують узвичаєну рівновагу ринку, зумовлюють невизначеність результатів інноваційної діяльності, підвищують рівень ризику капіталовкладень у науково-технічні розробки і тому часто сприяють загостренню економічних суперечностей.

Економічні суперечності, що виникають між суб'єктами інноваційного підприємництва, ними та іншими суб'єктами ринкових відносин зумовлюються зіткненням протилежних інтересів. Вони проявляються у вигляді економічної конкуренції і, як правило, не носять антагоністичного характеру, розв'язуються шляхом узгодження економічних інтересів різних суб'єктів ринкових відносин. Більше того, об'єктивні економічні суперечності створюють передумови для налагодження ефективного функціонування всіх елементів ринкового механізму, підвищення ефективності інноваційної підприємницької діяльності.

Отже, вивчення діалектичних суперечностей дозволяє на практиці виробити ефективну систему економічних стимулів активізації інноваційного підприємництва, що ґрунтується на використанні інновацій і прирощенні нових знань як найважливіших ресурсів економічного зростання.

Однією з економічних суперечностей, що притаманна нинішньому етапу становлення в Україні національної інноваційної системи, є суперечність *між низькою інновативністю української економіки та високою енергомісткістю промислового виробництва*. Причина її виникнення – згортання наукомістких галузей та виробництв з високими технологіями. До цих пір переважна більшість вітчизняних підприємств продовжують виробництво продукції з низьким вмістом доданої вартості, що призводить до зменшення оборотних коштів виробників, а отже, і ресурсів для розширеного розвитку й впровадження інновацій, тоді як саме останні відіграють вирішальну роль у формуванні умов економічного зростання. У результаті цього загострюються економічні суперечності становлення національної інноваційної системи, зокрема зростає нестабільність економічного розвитку України.

Так, за даними Державної служби статистики України частка реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі промислового виробництва нашої

країни впродовж 2001—2007 рр. коливалася в межах 5,8—7,0 %, а з 2008 року почала знижуватися, зупинившись на показнику 3,3 % у 2012 та 2013 роках [1]. Тоді як економічно розвинені країни якраз за рахунок інвестування інноваційних процесів забезпечують сьогодні приріст ВВП і 85—90 % такого приросту припадає на виробництво наукомісткої продукції [2]. Саме розвиток інноваційної діяльності промислових підприємств є одним з основних шляхів стабілізації економіки, забезпечення випуску якісної і високотехнологічної продукції, конкурентоспроможної як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Проте в Україні сприятливих умов для розвитку інноваційного підприємництва й інноваційної діяльності загалом досі не створено, і надалі відбувається зниження й без того низької питомої ваги промислових підприємств, що впроваджують інновації, спостерігається низький попит на високотехнологічну продукцію на внутрішньому ринку. Останнє пояснюється як невисокою платоспроможністю населення, яке витрачає половину сукупного доходу на придбання продуктів харчування, що є характерним для бідних країн, так і неплатоспроможністю підприємств, 41% з яких є збитковими, а більшість – низькорентабельними. А також тим, що держава, яка повинна забезпечувати значну частину попиту на інноваційну продукцію шляхом формування вагомого пакета держзамовлень, займає мізерну частку у фінансуванні інноваційної діяльності. Відтак, згадувана вище суперечність між низькою інновативністю української економіки і високою енергомісткістю промислового виробництва посилюється, а економічна криза поглиблюється. 2013 рік завершився нульовим зростанням ВВП та спадом вітчизняного промислового виробництва на 4,7 % у порівнянні до попереднього року. У червні 2014 року порівняно з відповідним місяцем 2013 року через продовження на сході нашої країни воєнної агресії Росії, яка не може змиритися з європейським вибором України, промислове виробництво знизилося на 5,0% [1].

Стагнація техніко-технологічного потенціалу України спричинена також нерозв'язанням існуючої *суперечності між необхідністю сприйняття вітчизняною економікою науково-технологічних розробок і можливістю та бажанням більшості українських підприємств займатися інноваційною діяльністю*. Про посилення цієї суперечності свідчать такі дані: за останнє десятиліття освоєння виробництва інноваційних видів продукції в Україні зменшилося у 7,3 рази – з 22847 найменувань у 2002 році до 3138 – у 2013 році; кількість впроваджень на промислових підприємствах України нових технологічних процесів у 2013 році зменшилося порівняно з 2011 роком на 62 %; кількість впроваджених маловідходних та ресурсозберігаючих технологій у 2010 році зменшилося в порівнянні з 2009 роком на 63,6 % – до 479 найменувань [1]. І нині в інноваційній сфері України покращення не спостерігається. Навпаки, вітчизняна економіка стає все більше залежною від імпорту нових технологій, а в експорті переважає продукція із відносно невисокою часткою доданої вартості. У структурі вітчизняної промисловості досі переважають 3-й і 4-й технологічні уклади, які в розвинутих країнах вичерпали себе ще в середині 1970-х рр. Так, частка виробництва продукції 3-го

технологічного укладу становить 57,9 %, а 4-го – 38,2 %, тоді як на вищі уклади припадає: на 5-й – 3,8 %, 6-й – 0,1 % [3].

Третьою економічною суперечністю, що також поглиблюється в нашій країні, є *суперечність між фондом споживання і фондом нагромадження*, яка спричинена скороченням довгострокових витрат на оновлення виробничої бази, використанням застарілої технології, намаганням у будь-що збільшити сьогоденний прибуток. Розв'язати цю суперечність, як і названі вище дві, можливо лише шляхом стимулювання розвитку інноваційного підприємництва, діяльність якого спрямована на технологічне оновлення виробництва, його переорієнтацію на випуск конкурентоспроможних товарів.

Стратегія економічних перетворень, за прикладом країн з розвинутою ринковою економікою, повинна містити насамперед фінансові заходи, які сприятимуть активному створенню в Україні засад інноваційного розвитку. Так, передові країни світу на підтримку інноваційної діяльності, перш за все фундаментальних та прикладних наукових досліджень, широко залучають фінансові ресурси держбюджету. У цих країнах витрати на науку за останні 10 років зростають щорічно в 1-2 рази вищими темпами, ніж зростання світової економіки. Середньосвітовий показник наукоємності ВВП становить 1,9 %, а в найрозвинутіших країнах він досягає 5 % [4]. Практично повністю з бюджетів фінансується наука в університетах та національних центрах охорони здоров'я, створення найскладніших та дорогих експериментальних установок, зокрема прискорювачів, телескопів, космічних станцій тощо. Натомість в Україні загальні витрати на наукові дослідження і розробки (з усіх джерел) за останні 20 років не перевищували 1,3 % ВВП. При цьому кошти державного бюджету жодного разу не перевищували 0,5 % ВВП. А в 2013 р. фінансування впало до 0,29 % ВВП [5]. Питомі витрати на наукові дослідження в розрахунку на одного науковця в Україні складають 6,1 тис. євро, що втричі менше, ніж у Латвії, у 5 разів – ніж у Польщі, в 11 – ніж у Іспанії, в 22 – ніж у Австрії, понад 25 – ніж у Швеції [6].

Отже, аби Україні досягти технологічного укладу, властивого високорозвиненим країнам, потрібно розв'язати існуючі економічні суперечності, змінити існуючий підхід до підтримки і розвитку науки, освіти, наукових фундаментальних та прикладних досліджень, створювати сприятливе середовище для розвитку інноваційного підприємницького сектора, стимулювати розробку і впровадження вітчизняними підприємствами інноваційних технологій. І чим вищими темпами буде розвиватися інноваційне підприємництво та науково-дослідна сфера, тим стабільнішим буде економічний розвиток держави.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

2. Пожуєва Т.О. інноваційний розвиток економіки України: Необхідність, реалії, перспективи / О.О. Пожуєва // Економічний вісник Донбасу № 1 (35). – 2014. – С.168-170. – С.171.

3. Андрійчук В.Г. Перспективи розвитку економіки Ккраїни за наявних умов Нестабільного посткризового відновлення світового господарства / В.Г. Андрійчук, Є.І. Іванов // [Економіка і менеджмент культури](#). – 2013. – № 1. – С. 3-20. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ekmk_2013_1_3.pdf

4. Стан і формування наукової сфери. Комітетські слухання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.nas.gov.ua/tradeunion/news/Documents/Стан % 20 % 20 і % 20 формування %20наукової%20сфери%2014.03.13.pdf](http://www.nas.gov.ua/tradeunion/news/Documents/Стан%20%20і%20формування%20наукової%20сфери%2014.03.13.pdf).

5. Слухання у Комітеті Верховної Ради України з питань науки і освіти 13 березня 2013 р. : «Про стан та законодавче забезпечення фінансування наукової і науково-технічної діяльності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kno.rada.gov.ua/komosviti>

6. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до додатка № 3 до Закону України «Про Державний бюджет України на 2013 рік». – режим доступу: <http://rada.gov.ua/>

Наукове видання

**Світові тенденції та перспективи розвитку
фінансової системи України**

**Матеріали
XI Міжнародної науково-практичної конференції
30-31 жовтня 2014 р.**

Відповідальний за випуск:
Формування та комп'ютерна верстка:

Яфінович О.Б.
Анзін Р.О.,
Плешакова Н.А.,
Решетова Г.В.

*Кафедра фінансів
Економічний факультет
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
м. Київ, вул. Васильківська 90-а*